

hei közül a balesetbiztosítás látszik legkisebbnek. A betegségi biztosítás a kivetési kulcs szerint a munkabéreknek 6%-a, az öregségi stb. biztosítás azok 4%-a. A balesetbiztosítási járulékteher átlagosan 1.5% körül mozog. Ha azonban a fenti meggondolás eredményét is számításba vesszük, ez az arányszám is 6%-ra emelkedik. A termelés szempontjából tehát a balesetek legalább is annyiba kerülnek, mint a betegségi biztosítás. Munkaadó szempontból nézve pedig lényegesen többre, mert amíg a betegségi biztosítási járulékok felét forma szerint a munkás fizeti, addig a baleseti költség teljes egészében a munkaadót terheli.

Költségvetés és beruházás.

Irta: Dr. Bodroghy József.

Néhány nappal ezelőtt terjesztette be a pénzügyminiszter az 1929/1930. számadási évre szóló állami költségvetést. A költségvetés mindenkori számadataiból kitűnik az elkövetkező esztendőben gyakorolandó pénzügyi politika iránya, kitűnik belőle a fejenkénti közteher éppen úgy, mint nagyjából a teherelosztás és ennek következtében ezek azok a szempontok, amelyekből kiindulva vizsgálendő és bírálendő a kormány költségvetése.

Békeévekben a költségvetésnek úgy kerete, mint leglényegesebb tételei bizonyos stabilitást mutatnak. Az állam céljainak elérésére szükséges rendes kiadások a béke éveiben alig mutatnak eltolódást s ennek következtében az a helyes pénzügyi politika, amely a szükséges kiadásokból indulván ki, a bevételek oldalán csupán fedezetet keres, nem törekszik a költségvetés bevételi oldalának emelésére sem. A beruházások viszont normális időben az állam hitelforrásából nyernek fedezetet és így a beruházandó összegek ingadozása sem jelentkezik a rendes kiadások, illetőleg bevételek keretein belül.

Sajnos, a háboru alatt és az azt követő esztendőkhben lényegesen megváltozott ez a helyzet és részben az ezen helyzetből önként adódott konzekvenciákként, részben azonban a pénzügyi politika alapelveinek megváltoztatása következtében költségvetésünk még mindig nem érte el a szükséges stabilitást.

Esztendők óta azt látjuk, hogy az állami költségvetés bevételi tételei évről-évre emelkednek. A szanalás éveiben a bevételek állandó és ugrásszerű emelkedése szándékolt pénzügyi program volt, az utóbbi esztendőben inkább csak eltűrt esemény, amely azonban mindenesetre

azzal a konzekvenciával jár, hogy pénzügyi politikánk — szemben a békében követett alapelvekkel — költségvetésében mindenkor az állami kiadások oldalát igazítja hozzá az egyre növekvő állami bevételekhez.

Az egyes esztendők költségvetési végeredményeit összehasonlítván, a következő eredményekre jutunk:

Állami bevételek:

	1927—28.	1928—29	1929—30.
Állami közigazgatás	753.6 mil. P.	870.3 mil. P	923.— mil. P
Állami üzemek	438.8 mil. P	489.9 mil. P	509.1 mil. P
Együtt	1192.4 mil. P	1360.2 mil. P	1432.1 mil. P

Állami kiadások:

	1927—28.	1928—29	1929—30.
Állami közigazgatás	753.5 mil. P	867.9 mil. P	920.8 mil. P
Állami üzemek	483.7 mil. P	489.9 mil. P	507.8 mil. P
Együtt	1192.2 mil. P	1357.8 mil. P	1428.6 mil. P

Állami feleslegek:

(az állami költségvetések szerint)

1927/28	0.2 mil. P.
1928/29	2.5 mil. P
1929/30	3.5 mil. P

Ha tehát a fenti számadatok alapján a pénzügyi politikát közvetlenül érdeklő állami közigazgatás tételeit vizsgáljuk, azt találjuk, hogy az állami közigazgatásban elért bevételek 1927/28-tól 1928/29-ig 116.6 millió pengővel, majd további egy esztendő alatt a megelőző évvel szemben 52.7 millió pengővel emelkedtek. Az állami közigazgatás bevételei tehát a három összehasonlított esztendő alatt 15 illetőleg további 6 százalékkal emelkedtek, mindenkor a megelőző esztendővel szemben. Más szóval ez annyit jelent, hogy az ország lakossága által viselendő közteher egy évről a másikra 15, illetőleg 6%-kal emelkedett. Nem lehet már most kétséges az, hogy a közterheknek ily mértékű növelése gazdasági szempontból nem lehet előnyös. Nem lehet előnyös annál kevésbé, mert hiszen a közterheknek ez a növekedése nem automatikusan, a lakosság jövedelmének, vagyionának, fogyasztásának, tehát teherbíró képességének növekedésével, hanem meglévő adótörvényeink és legjobb esetben stagnáló teherbíró képesség mellett az adótörvények mélyebb kimunkálása következtében állott be. A teherbíró képesség tehát nem javult, és így az adózók

előre nem is kalkulálhattak növekedő terhekkel. Ez a tehernövekedés azonban mégis bekövetkezett.

Vizsgáljuk már most azt, hol következett be a bevételek emelkedése.

A leglényegesebb bevétel emelkedése a pénzügyminiszterium tárcájánál található. A pénzügyminiszterium rendes bevételei:

1927/28-ban	676.3 mil. P
1928/29-ben	786.2 mil. P
1929/30-ban	837.2 mil. P

tettek ki. Részletezve már most a pénzügyminiszterium tárcájánál az egyes bevételi nemeket, a következő eredményekre jutunk:

	Egyenes adók	Forgalmi adók és illetékek	Fogyasztási adók	Vámjödvek
1927/28 ..	160.2 m. P	181.8 m. P	64.9 m. P	102.2 m. P
1928/29 ..	171.5 m. P	220.3 m. P	82.7 m. P	128.8 m. P
1929/30 :	181.— m. P	232.3 m. P	101.6 m. P	128.8 m. P

Az egyenes adóknál lényeges emelkedést találunk évről-évre annak ellenére, hogy időnként egyenesadó csökkentések következtek be. Így pl. a most benyújtott állami költségvetés számol már a házadó kulcsának néhány hónappal ezelőtt történt leszállításával. Számol a földadó megterhelésének 20%-os csökkentésével, számol a jövedelem- és vagyonaadónál a jövedelemadó létminimumának emelése következtében kereken 17.000 adóalanynak az adózásból való kimaradásával. Mindennek ellenére az egyenes adók bevétele kereken 10 millió pengővel magasabban irányoztatott elő az elmúlt esztendei költségvetés hasonló tételénél. E pontnál mutatkozik leginkább az, hogy az adóbevételek emelkedése az adók mélyebb kimunkálásának a konzekvenciája, mert hiszen sem a forgalmi adók kisebb emelkedése, sem a vámjödvek bevételeinek stagnálása nem mutat a teherbíró képesség növekedésére.

A kiadások emelkedésénél a honvédelmi miniszterium 18.000.000 pengővel, a belügyminiszterium 8.7 millió pengővel, a pénzügyminiszterium 7.5 millió pengővel, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 5.6 millió pengővel, a népjóléti és munkaügyi miniszterium 3.8 millió pengővel vesz részt az állami kiadásoknak a megclözó esztendővel szemben való 52.9 millió pengős emelkedésében.

Az állami költségvetés benyújtása alkalmával a pénzügyminiszter lényegileg két fontos indokát adta

azoknak a súlyos kereteknek, amelyekkel állami költségvetésünk operál. Az egyik a személyzeti kiadások rendkívüli megterhelése, a másik pedig az a körülmény, hogy a beruházások is ezidőszerint a rendes bevételekből fedezendők.

Az állami beruházások tétele a most benyújtott állami költségvetésben nem bír túlzott jelentőséggel, mert hiszen az állami közigazgatás 920 millió pengőt kitevő kiadásai között mindössze 30 millió pengővel, tehát az összes kiadásoknak csupán 3%-ával szerepel. Annál megdöbbentőbb azonban a személyzeti járandóságok 299 millió pengős és a nyugellátások 122 millió pengős megterhelése, amely két tétel a trianoni békeszerződésnek és Csonka-Magyarország mai helyzetének a következménye és amely két tétel sajnos a megelőző évvel szemben emelkedést mutat. Ez az emelkedés nem jelentékeny ugyan (a személyi járandóságoknál a megelőző esztendei költségvetéssel szemben 7.5 millió pengő, a nyugellátásoknál pedig 5.6 millió pengő) mégis tünete annak, hogy az állami tudásmenedzselés leépítésének és ezzel kapcsolatosan a takarékoságnak a szempontjai a most benyújtott költségvetésben még mindig nem jelentkeznek abban a mértékben, amint arra mai gazdasági viszonyaink mellett szükség volna.

Az állami költségvetéshez mellékelten nyújtotta be a pénzügyminiszter jelentését az elmúlt esztendei beruházásokról. Ezzel kapcsolatban Szabóky Alajos pénzügyi államtitkár tartott előadást öt esztendő beruházásának számadatairól. Kimutatta azt, hogy öt esztendő alatt a magyar kormány 931 millió pengő beruházást eszközölt s ezen összeg fedezetéül 213.3 millió a népszövetségi kölcsönből, az azt meghaladó kereken 720 millió pengő pedig a folyó költségvetési bevételekből fedeztetett. Ezek a számadatok a most benyújtott költségvetéssel kapcsolatban kettős szempontból emelendők ki. Az egyik szempont az, hogy öt esztendő pénzügyi politikája az állam folyó kiadásaira szükségelt összegeken felül 720 millió pengő oly állami bevételt termelt ki, amely állami beruházásokra volt fordítható. A mindenkori tényleges megterhelés tehát lényegesen meghaladta az állami költségvetések által előirányozott összegeket és így a valóságban a megterhelések évről-évre való növekedése még jelentékenyebb volt, mint ahogyan azt a költségvetés adatai alapján e cikk elején kimutattuk. Az állami bevételeknek ez a fokozott emelése pedig immár nem a legszükségesebb állami kiadásokra, hanem beruházásokra fordított. Kétségtelen, hogy az állami beruházások is szükségesek vagy hasznos célokra létesültek, de kétségtelen az is,

hogya a pénzügyi politika már az állam másodrendű szükségleteit fedezni tudta, a gazdasági élet követelményeinek megfelelően erélyesebben és gyorsabban kellett volna és kell a közterheket csökkenteni, mint ahogy azok eddig történtek.

És kétségtelen az is, hogy az az indokolás, amelyet a gazdasági élet feltámasztásával kapcsolatban léptenyomon hallunk, nem állja meg a helyét. Az állami beruházások csak akkor hatnak kedvezően a közgazdaság életére, ha azok hitelműveletekből fedeződnek és ily módon új tőkét visznek be a közgazdaságba. Ha azonban a beruházásokhoz szükséges tőkét először elvonják adók formájában a közgazdaságtól és azután ezt az elvont tőkét árura vagy munkateljesítményre cserélik fel, ez lehet az állam szempontjából hasznos vagyongyűjtés, jelentheti a közgazdaság számára a forgalom növelését is, de Leroy-Beaulieu óta tudjuk, hogy a beruházásoknak ezen módon való fedezése tőkeelvonás, tehát a közgazdaság fokozatos gyöngítését jelenti.

A beruházási politika helyett helyes pénzügyi politikára, a bevételek fokozatos növekedésének türése helyett takarékosagra és a közterhek csökkentésére van ahhoz szükség, hogy végre a pénzügyi politika is a magángazdaságok megerősítésének szolgálatába álljon.

Megjelent

Dr. Hofhauser Imre
kir. járásbíró

Munkaügyi birói határozatok és jogsabályok gyűjteménye.

Bolti ára 16 pengő
